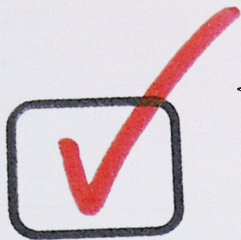

Удосконалюємо виборче законодавство

Юлія КЕДРОВСЬКА

**«Нині вже практично готовий проект
Виборчого кодексу. Ми обіцяли, в тому числі
й нашим колегам із Євросоюзу, що в період,
коли в нас не буде виборів, ми підготуємо
ґрунтовний документ – Виборчий кодекс. Як
тільки цей документ буде зареєстрований у
Верховній Раді, депутати відразу ж візьмуть
його в роботу», – заявив лідер фракції Партії
регіонів Олександр Єфремов 1 лютого 2011 року,
проводячи прес-конференцію після відкриття
восьмої сесії Верховної Ради України
VI скликання. «Я думаю, що впродовж цієї
сесії ми приймемо Виборчий кодекс», –
підкреслив він.**

9

Ураховуючи, що парламентарії мають ще кілька місяців до закінчення терміну, відведеного на комплексне й системне вдосконалення регулювання питань проведення виборів в Україні (Президент Віктор Янукович доручив підготувати та подати всі законодавчі пропозиції з цього питання до 1 травня 2011 року), можна припустити, що документ таки буде схвалено парламентом у найближчій перспективі. Проте кодифікація виборчого законодавства – не просто тривалий і наукоємний процес. Основне тут – урахувати всі «за» й «проти» міжнародно-правових норм і дотримати європейської виборчої традиції.

17–18 грудня 2010 року Європейська комісія за демократію через право та Рада з демократичних виборів підготували спільні висновки щодо проекту Виборчого кодексу України № 4234-1 від 23 березня 2010 року. Венеціанська комісія привітала Робочу групу з підготовки документа, назвавши його «кроком уперед у процесі електоральної реформи в Україні». Комісія оприлюднила висновки щодо першої (загальної) та другої (де прописані процедури проведення загальнодержавних виборів) частин кодексу, залишивши поза своєю увагою положення про місцеві вибори в Україні (вони стали предметом розгляду Директорату Ради Європи з питань демократичних інституцій).

Вважаючи кодекс «комплексним і надзвичайно деталізованим» документом, комісія висвітлила низку моментів, які ще «необхідно доопрацювати» перед остаточним прийняттям документа.

Так, виникло питання щодо надання виборчих прав. Згідно з проектом кодексу їх мають лише громадяни України. Однак відповідно до положень Кодексу належної практики при проведенні виборів ВК (*the Code of Good Practice in*

Electoral Matters), «... доречним було б надання права голосу на місцевих виборах іноземцям, які вже певний час є резидентами на певній території держави...».

Чіткіше має бути окреслене таке ж питання оскарження результатів виборів: коли потрібно звертатися з претензіями до виборчої комісії і в якому разі виборець має право подати скаргу до суду.

ВК вважає дискримінаційним і пункт про те, що лише партії, зареєстровані за 365 днів до безпосередньої дати виборів, можуть висувати кандидатів на національних і місцевих виборах, адже партії, котрі виникли легітимним шляхом пізніше за відведений термін, також мають право на існування.

Стаття 38 (п. 3) проекту кодексу визначає, що в певних випадках виборчі дільниці можуть утворювати виборці орієнтовною кількістю до 50 осіб, однак не менше п'яти. Венеціанська комісія вважає, що в цьому разі просто неможливо забезпечити таємницю голосування. Крім того, мають бути враховані специфічні потреби людей із обмеженими можливостями під час облаштування безпосередніх місць для голосування.

Розділи V та VI проекту кодексу, регулюючи процедуру формування виборчих комісій, повинні враховувати питання гендерної рівності. Щодо Центральної виборчої комісії рекомендовано виробити чіткі правила призначення й усунення з посади її членів, що дасть змогу уникнути будь-якого тиску на виборців і можливості якимось вплинути на результати виборів. ВК радить усувати від виконання обов'язків члена ЦВК після набрання законної сили не просто обвинувальним вироком щодо нього, а обвинувальним вироком у разі скоєння злочину.

Положення статті 82, які регулюють питання навчання претендентів до складу виборчих комісій, Венеціанська комісія радить залишити поза текстом кодексу, аби надати ЦВК можливість організувати відповідні підготовчі заходи лише в разі виникнення такої необхідності.

Щодо застосування коштів виборчого фонду (стаття 188) ВК радить установити верхню межу лімітування фінансового забезпечення передвиборчих кампаній, а також висвітлити питання застосування для цих потреб особистих матеріальних ресурсів кандидата.

Залучення до висвітлення виборів «іноземних ЗМІ» вважається таким, що суперечить положенням Європейської конвенції з прав людини, бо невідомо, яких саме представників преси вважати «закордонними» і що саме вони мають (чи не мають) висвітлювати.

Повного перегляду потребують положення, що стосуються перебування на дільницях міжнародних спостерігачів, які є представниками неурядових організацій, зареєстрованих менш як за два роки до дня проведення виборів. Окрім того, ВК вважає за потрібне внесення до кодексу пунктів про можливість отримання спостерігачами копій протоколів комісій.

Під час виборів кандидати мають висуватися від партій за «загальними критеріями» відповідно до статуту тієї чи іншої партії, використовуючи при цьому можливість самовираження за допомогою медіа необхідну кількість разів.

7 січня 2011 року Венеціанська комісія також оприлюднила висновки щодо проекту закону про мови в Україні № 1015-3 від 7 вересня 2010 року. Вона підтримала положення документа й рекомендувала його до схвалення на законодавчому рівні.